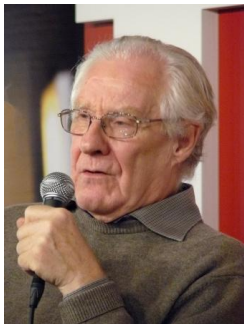

Пише: Ален Бадју

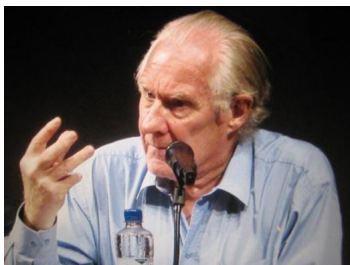
понедељак, 24 новембар 2014 05:29

Данашње зло није очигледно јер га прикривају привидне дражи капитализма. У неким оквирима зло је јасно уочљиво – постоје масакри, сиромашним земљама отимају сировине, а за нафту се воде жестоки ратови.

Данас је, на неки начин, забрањено да човек не буде демократа, каже Ален Бадју, француски филозоф, математичар, драмски писац, романиста, левицар, активиста који се не либи да говори и пише о неуралгичним тачкама савремене политике. Филозофски опус тог мислиоца светске славе разноврстан је баш као и његова политичка активност.

Рођен је 1937. у Мароку, а у Паризу је завршио студије филозофије на престижној Екол нормал супериор. Године 1964. објављује роман „Алмагест”. Следе филозофска дела „Теорија субјекта”, „Може ли се мислити политика”, „Биће и догађај”, „Манифест за филозофију”, „Етика”, „Логике светова”, „Комунистичка хипотеза”, „Платонова држава” и др. Код нас су преведени „Преглед метаполитике” (издавач „Филип Вишњић”), „Свети Павле: утемељење универзализма” („Албатрос плус”) , „Похвала љубави” („Адреса”), „О мрачном слому” и „Буђење историје” (оба у издању Центра за медије и комуникације)...

Разговор који смо водили овог лета, у једно рано јутро – његов омиљени део дана, у мирном делу Париза, започиње причом о мају '68. и о револуцији у коју и данас верује...

Иако се свет променио, остали сте верни идеји револуције. Да ли се залажете за

ону унутрашњу, моралну, или за спољашњу, друштвену револуцију?

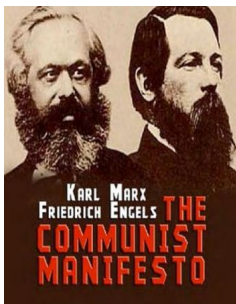
Данас је тешко разликовати те две ствари. Треба извући поуке из прошлости. На примеру СССР и Кине уверили смо се да револуција не води нужно еманципацији, јер су то у великој мери биле терористичке, деспотске, али напослетку земље-губитници. Мој професор Алтисер је говорио: „Маркс је заговарао две револуције: једну научну, везану за материјализам и привреду, и другу мисаону, филозофску.“ Такав приступ је данас потребан.

Луј Алтисер

Почетком новог века објавили сте „Комунистичку хипотезу“. Иако је у 20. веку комунизам доживео пораз, ви и даље верујете у њега?

Верујем у првобитан смисао комунизма који је изложен у „Манифесту комунистичке партије“: еманципација и једнакост у друштву. Диктатура приватне својине разорила је друштво. Сва моћ је у рукама мале групе олигарха коју опслужују банкарски и политичари. Такав систем ствара свет без правде и будућности. Током владавине капитализма избила су два светска рата. Рат и данас погађа разне крајеве света.

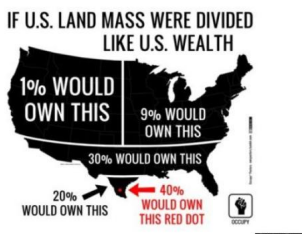
Бивше комунистичке земље, попут Русије и Кине, као и државе некадашњег Источног блока, теже капитализму. Сиромашне земље, баш као и богате,

фасцинира капитализам...

Очараност капитализмом је разумљива појава јер је он развио привреду следећи сопствена правила и изнедрио богате и моћне земље. Људи су опчињени њиме као деца шљаштећим играчкама. Та фасцинација је разумљива, нарочито у свету у којем је друга хипотеза поражена, јер су социјалистичке земље доживеле пораз. Али у том дивљењу људи занемарују питање правде.

Да ли сматрате да у капитализму нема правде?

Капитализам је изграђен на суштинској неправди. Богатство је у рукама шачице људи. Током кризе један одсто становништва наставио је да повећава профит, а осталих 99 одсто било је на губитку. Један одсто људи поседује 45 одсто светског богатства, а 10 одсто становника располаже с 86 одсто укупног богатства. Неједнакост је огромна – не само у богатству, већ и у моћи. Политика богатих земаља своди се на одбрану личних повластица. Не бирају средства – ако треба, ратују. Свет није само неправедан, већ и нестабилан. Ко мисли да ће капитализам заувек владати – грешити!

Кажете да је капитализам разбојништво и да га треба срушити.

Капитализам даје моћ шачици људи и то на основу средстава за производњу и богатства. То је болестан свет. Патологије треба истребити или излечити а капитализам је постао болест човечанства. Он није нормално стање. У данашњем свету можда и јесте, али само зато што се комунизам, до сада, показао као неодржив.

Оштро пишете и о демократији. Кажете да данас демократија открива једно ауторитарно лице и да је, на неки начин, забрањено не бити демократа.

Пише: Ален Бадју

понедељак, 24 новембар 2014 05:29

Свака демократска влада ослања се на капитализам. Нема изузетака. Маркс је рекао да демократске власти раде у корист капитала. Био је у праву, а то данас најјасније увиђамо. У Француској је за председника изабран левичар. Он води исту политику као његов претходник, десничар.

Зашто?

Јер нема избора. Приморан је да води политику која јача економске интересе владајуће класе. Политичари спасавају банке и капиталистички систем. Осуђујем ову улогу владе. То није вођење праве политике. Она се свела на изборне кампање.

Тврдите да зло у нашем свету није видљиво. Како га онда препознати?

Данашње зло није очигледно јер га прикривају привидне дражи капитализма, оно потиче од капитализма који влада светом. У неким оквирима зло је јасно уочљиво – постоје масакри, сиромашним земљама отимају сировине, а за нафту се воде жестоки ратови... Велики империјалистички конфликти су зло. САД изјављују да заступају добро и то им даје право да шаљу војне експедиције да интервенишу где им се прохте.

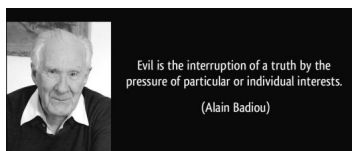
„Зло је перверзија истине”, бележите у „Етици”. Појам перверзија овде има посебно значење?

Зло је оно што се издаје за истину, а то није. Зло чине обмане: угњетавање и суровост који су сервирани као врлина и правда; стварно зло је оно које обмањује људску свест. Зло које нас не доводи у заблуду лако препознамо и, самим тим, боримо се против њега.

Пише: Ален Бадју

понедељак, 24 новембар 2014 05:29

Кад се нађу пред нескривеном страхотом, нпр. масакром, људи реагују. Али оно што ми видимо само је један сегмент зла. Јер, зло је у својој најчистијој дефиницији скривено и огрнуто велом добра. Управо бих тако описао империјалистичку политику западних земаља које промовишу демократију и политичку истину. Лаж представљена као истина јесте зло, у томе је перверзија истине.

Кад говорите о злу, говорите и о истини. Али, појам истине користите у множини.

Идеја о постојању једне истине није филозофска, већ религиозна. Религија је усмерена ка једној истини. У нерелигијском смислу, појам истина се користи у множини. Изнео сам четири различита типа истине: прве су научне, општепризнате, друге – уметничке, а трећи тип чине политичке истине. Насупрот привидној истини о којој смо малочас причали, права политичка истина је верна својим принципима. Четврти тип су љубавне истине. Оне се односе пре свега на односе мушкараца и жена. Љубавна истина је подлога за откривање света удвоје. Љубав је најосновнији облик комунизма – она је комунизам удвоје.

Кад описујете филозофа, тврдите да је он и научник, и уметник, и активиста, и љубавник. Какав је филозоф-љубавник?

Филозоф-љубавник је мислилац који је искусио љубав. Значење је веома једноставно. Већ сам навео четири типа истине: уметност, наука, политика и љубав. У својим размишљањима филозоф треба да се приближи свакој од њих. Циљ филозофије је да разјасни питање истина.

Пише: Ален Бадју

понедељак, 24 новембар 2014 05:29

